

Št. točk 1. kolokvij: _____ Št. točk 2. kolokvij: _____ Št. točk 3. kolokvij: _____
Št. točk na izpitu: _____
SKUPAJ: _____

PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
FEBRUAR 2005

IME IN PRIIMEK: _____

VPISNA ŠTEVILKA: _____

Ustrezno obkroži: **REDNI – IZREDNI študij**

Izpit opravljam: **1 2 3 4 ali večkrat**

Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjaj **kratko in jedrnato**. Odgovori morajo biti le v označenih pravokotnikih Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemom izpita in negativno oceno. **SREČNO!**

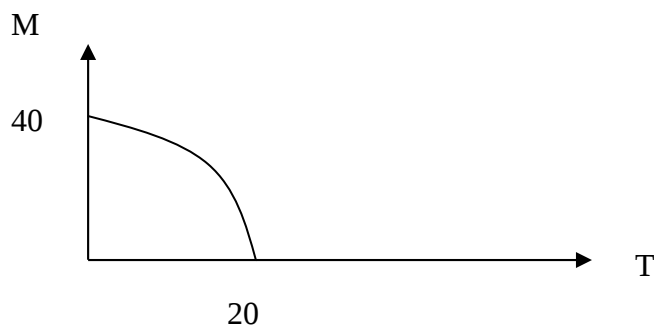
1. Določena država proizvaja le dve dobrini, topove (T) in maslo (M). Njena transformacijska krivulja je podana z enačbo $4T^2 + M^2 = 1600$.

a) Nariši transformacijsko krivuljo, pri čemer *natančno* določi odseke na oseh. Na abscisni osi naj bodo topovi, na ordinatni osi pa maslo. (3 točke)

Odseki na oseh

M=40

T=20

b) Koliko znašajo oportunitetni stroški proizvodnje dodatne enote topov v točki, kjer je proizvodnja topov enaka 12 enot? Utemelji z izračunom. (3 točke)

$$M = (1600 - 4T^2)^{0.5} = (1600 - 4 \cdot 12 \cdot 12)^{0.5} = 32$$

$$M' = -0.5(1/M)(-8T) = -4T/M = -4 \cdot 12 / 32 = -1.5$$

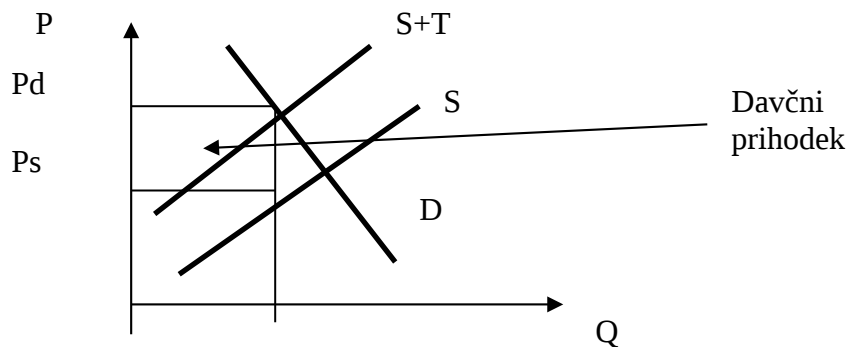
$$OCt = dM/dT = M' = -1.5$$

2. Krivulja povpraševanja po pivu je podana z enačbo $P=197-7Q$, krivulja ponudbe pa z $P=29+7Q$. Država se odloči obdavčiti proizvodnjo piva v višini 56 denarnih enot na vsako prodano enoto. Plačevanje davka naloži proizvajalcu.

a) Izračunaj ceno, ki jo ob uvedbi davka plača potrošnik (P_d), ceno, ki jo prejme proizvajalec (P_s), in ravnotežno količino (Q_t). (3 točke)

$$\begin{aligned}
 P_s &= P_d - 56 \\
 P_d &= 197 - 7Q \dots\dots\dots D \\
 P_d - 56 &= P_s = 29 + 7Q \dots\dots\dots S + T \\
 29 + 7Q + 56 &= 197 - 7Q \dots\dots\dots D = S + T \\
 Q_t &= 8 \\
 P_s &= 85 \\
 P_d &= 141
 \end{aligned}$$

b) V ustreznem grafu prikaži davčni prihodek države in ga izračunaj. V grafu označi P_d , P_s in Q_t , ki si jih izračunal pod točko (a). (3 točke)

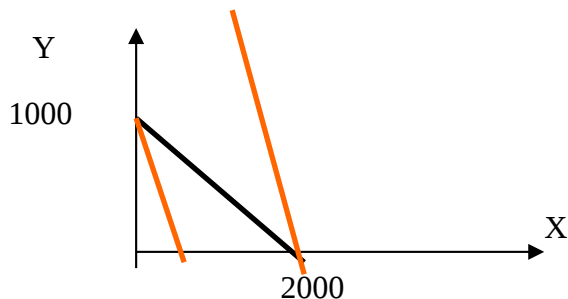
3. Krivulja povpraševanja po limonah je padajoča, krivulja ponudbe pa je naraščajoča. Katere trditve so pravilne? (6 točk)

- a) Predpostavi, da se potrošnikov dohodek poveča in da so limone normalna dobrina. Potem se tako ravnotežna količina limon kot ravnotežna cena limon povečata.
- b) Predpostavi, da se zmanjša število proizvajalcev limon. Potem se tako ravnotežna količina kot cena limon povečata.
- c) Predpostavi, da se cena grajpfrotov zmanjša, pri čemer sta limona in grajpfrot substituta. Potem se ravnotežna količina limon zmanjša, ravnotežna cena limon pa se poveča.
- d) Predpostavi, da se cena Corona piva poveča, pri čemer sta limona in Corona pivo komplementa. Potem se tako ravnotežna količina limon kot cena limon zmanjšata.
- e) Predpostavi, da se cena gnojila, ki se uporablja v proizvodnji limon, zmanjša. Potem se ravnotežna količina limon poveča, medtem ko se ravnotežna cena limon zmanjša.

PRAVILBE TRDITVE: a, d in e

4. Dobrini X in Y sta za Matjaža popolna substituta, pri čemer se je Matjaž za vsako enoto dobrine Y pripravljen odreči 0.2 enote dobrine X. Matjaž ima na voljo za potrošnjo dobrine X in Y 4000 denarnih enot, pri čemer stane dobrina X dve denarni enoti, dobrina Y pa 4 denarne enote.

a) Natančno nariši premico cene in vsaj dve indiferenčni krivulji? (3 točke)

b) Koliko enot dobrine X in Y bo Matjaž trošil v ravnotežju, če maksimira zadovoljstvo? Ravnotežno točko tudi prikaži v zgornjem grafu. (3 točke)

X=2000
Y=0

5. Andrej ima zelo rad črni kruh, ki je inferiorna dobrina, a ni Giffenova dobrina.

a) S pomočjo učinka substitucije in učinka dohodka razloži, kaj se zgodi, če cena črnega kruha pade. (3 točke)

$P \downarrow$

US: $Q \uparrow \rightarrow$

UD: **realni dohodek** $\uparrow \rightarrow Q \downarrow$

$|UD| < US \rightarrow Q \rightarrow$

b) Grafično prikaži učinek substitucije in učinek dohodka ter skupni učinek, če cena črnega kruha pade. Črni kruh nanašaj na abscisno os. (3 točke)

Glej knjigo stran 98, slika 4.6

6. Obkroži pravilno trditev! (5 točk)

Miha vedno potroši 10000 tolarjev na mesec za DVD. V primeru, ko je cena DVD-ja visoka, kupi manj DVD-jev, če pa je cena DVD-ja nizka, jih kupi več. Na podlagi teh podatkov je Mihovo povpraševanje po DVD-jih

- a) neelastično, vendar ne popolnoma neelastično.
- b) elastično, a ne popolnoma elastično.
- c) popolnoma neelastično.
- d) elastično, ko je cena visoka in neelastično, ko je cena nizka.
- e) elastičnost je enaka -1 .

Pravilna trditev: e

7. Janez prideluje jabolka. Njegova produkcijska funkcija je $Q(L, A) = L^{0.25} A^{0.5}$, pri čemer je L število ur dela, A pa število hektarjev zemlje, ki jih Janez uporablja za proizvodnjo jabolk.

- a) Izračunaj mejno stopnjo tehnične nadomestljivosti dela za dodatno enoto zemlje, v točki $A=2$ in $L=16$. (3 točke)

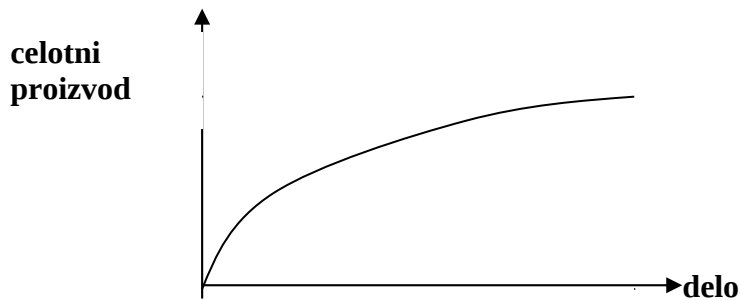
MRTS_a = dL/dA = -MP_a/MPI = -1/2

- b) Kakšni so donosi obsega v proizvodnji jabolk? Utemelji z ustreznim izračunom. (3 točke)

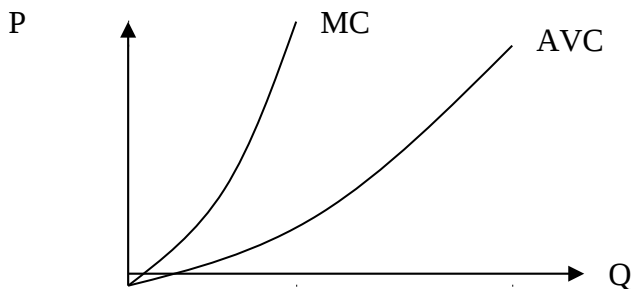
Padajoči

$Q(tL, tA) = t^{0.25+0.5} Q(L, A) = t^{0.75} Q(L, A)$

- 8. V spodnja slika prikazuje krivuljo celotnega proizvoda (TP), pri čemer je delo edini variabilni proizvodni dejavnik.

V isti graf skiciraj krivulji povprečnih variabilnih stroškov (AVC) in mejnih stroškov (MC), ki ustrezata zgornji krivulji celotnega proizvoda. Natančno označi osi. (6 točk)

- 9. Naslednje vprašanje se nanaša na optimalni položaj . . . nega konkurenta v kratkem roku.

- a) Grafično prikaži optimalni položaj popolnega konkurenta v kratkem roku, ki ima izgubo, a le ta ni večja od fiksnih stroškov. Slika mora vsebovati krivuljo mejnih stroškov, povprečnih celotnih stroškov (ATC) in povprečnih variabilnih stroškov. Krivulja ATC naj ima U obliko. (4 točke)

Glej knjigo stran 160, slika 7.7.

- b) Zapiši zadostni pogoj popolno-konkurenčnega podjetja v kratkem roku, ki maksimizira dobiček. (2 točki)

$P > AVC_{min}$

10. Neoklasična teorija ponuja dva odgovora na vprašanje zakaj se ljudje organizirajo v podjetja. Naštej ju ter ju kratko opiši. (6 točk)

Glej knjigo stran 178.

11. Podjetje Oprema ima monopol pri proizvodnji programske opreme, ki jo uporablja veliko število podjetij v državi Program. Tržno povpraševanje po teh proizvodih v državi Program je podano z enačbo $Q = 200 - 0.25P$. Stroškovna funkcija podjetja Oprema je $TC = 100 + 4Q^2$.

- a) Določi optimalni obseg proizvodnje podjetja Oprema! Določi tudi ravnotežno ceno. (3 točke)

$MR = MC$

$P = 800 - 4Q$

$MR = 800 - 8Q$

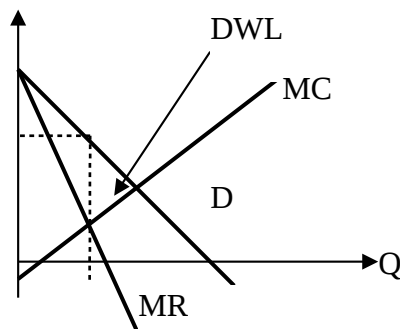
$MC = TC' = 8Q$

$800 - 8Q = 8Q$

$Q = 50$

$P = 800 - 4 \cdot 50 = 600$

- b) Grafično prikaži mrtvo izgubo. Pazi: Krivulja mejnih stroškov je naraščajoča. (3 točke)

12. Določi pravilnost oz. napačnost naslednje trditve in podaj kratko utemeljitev za tvoj odgovor. (6)

Monopolist, ki lahko izvaja cenovno diskriminacijo (prodaja na več trgih po različnih cenah), bo postavil najvišjo ceno na trgu, kjer je povpraševanje relativno najbolj elastično.

Trditev je napačna. Monopolist, ki cenovno diskriminira postavi najvišjo ceno na trgu, ki je relativno najbolj neelastično (neobčutljivo na spremembe cene).

13. Predpostavi, da sta na nekem trgu le dve veliki farmacevtski podjetji, ki v celoti obvladujeta trg. Podjetji sta ocenili svoji funkciji povpraševanja in ugotovili, da sta naslednje oblike:

$$13. Q_1(P_1, P_2) = 3.6 - 0.04 P_1 + 0.02 P_2 \text{ in}$$

$$Q_2(P_1, P_2) = 3.6 - 0.04 P_2 + 0.02 P_1.$$

Obe podjetji imata enako kratkoročno stroškovno funkcijo, to je $TC(Q_i) = 90 + 60Q_i$, $i = 1, 2$.

- a) Kakšni dobrini sta proizvoda podjetja 1 in 2. Utemelji! (1 točko)

Substituta saj velja $dQ_1/dP_2 = +0.02 > 0$ oziroma $dQ_2/dP_1 = +0.02 > 0$

- b) Izračunaj krivuljo reagiranja za podjetje 1, če si podjetji konkurirata s ceno. (3 točki)

$$3.6 - 2 * 0.04 * P_1 + 0.02 * P_2 + 60 * 0.04 = 0$$

$$\mathbf{6 - 0.08 * P_1 + 0.02 * P_2 = 0}$$

- c) Kakšno ceno bi postavilo podjetje 1, če bi bilo monopolist (Podjetje 2 torej ne obstaja.) Utemelji z izračunom! (2 točki)

$$P_2 = 0$$

$$6 - 0.08 * P_1 + 0.02 * 0 = 0$$

$$\mathbf{P_1 = 75}$$

14. Na trgu mobilnih operaterjev sta dve podjetji, A in B. Vsako podjetje lahko postavi visoko ceno (VISOKA) ali nizko ceno (NIZKA). Spodnja tabela prikazuje dobičke vsakega podjetja v vsaki situaciji, pri čemer se prva številka v vsakem polju nanaša na dobiček podjetja A, druga številka pa na dobiček podjetja B.

		<i>Podjetje B</i>	
		<i>NIZKA</i>	<i>VISOKA</i>
<i>Podjetje A</i>	<i>NIZKA</i>	2, 1	6, 0
	<i>VISOKA</i>	0, 5	4, 3

Podane so naslednje trditve.

- .I Ko podjetje A postavi visoko ceno, bo podjetje B izbralo nizko ceno.
- .II Ko podjetje B postavi nizko ceno, bo podjetje A postavilo visoko ceno.
- .III V ravnotežju bosta obe podjetji izbrali visoko ceno.
- .IV V ravnotežju bosta obe podjetji izbrali nizko ceno.

Obkroži pravilno trditev! (5 točk)

- a) samo I
- b) samo IV
- c) samo II in IV
- d) samo III
- e) samo I in IV.

Pravilna trditev : e

15. Določi pravilnost oz. napačnost naslednje trditve in podaj kratko utemeljitev za tvoj odgovor. (6 točk)

V monopolistični konkurenci podjetja v dolgem roku delujejo s presežnimi zmogljivostmi.

DA, saj je $P > AC$ min

Štirje košarkarji želijo, da jim za prestop v klub plačajo najmanj zneske, ki so prikazani v tabeli.

Košarkar	Hitri	Spretni	Trica	Obrambni
Znesek	300	500	600	400

- a) Klub se odloči, da bo zaposlil vse štiri košarkarje. Igralce plača tako, da bo ekonomska renta enaka nič. Koliko bo klub plačal za vsakega igralca, če se obnaša racionalno (minimizira stroške)? (3 točke)

$W_{hitri}=300$, $W_{spretni}=500$, $W_{trica}=600$, $W_{obrambni}=400$

- b) Koliko pa znaša ekonomska renta, če klub zaposli vse štiri igralce in upošteva načelo, da so vsi novi igralci plačani enako? Klub se obnaša racionalno (minimizira stroške). Utemelji z ustreznim izračunom! (3 točke)

Klub bo za vsakega novega igralce plačal 600 denarnih enot za
Ekonomska renta=(600-300)+(600-500)+(600-600)+(600-400)=600

17. Davčna stopnja na končni proizvod v neki panogi se zmanjša. Zanima nas, kaj se zgodi na trgu kapitalnih storitev, ki so input podjetjem v omenjeni panogi.

- a) S pomočjo učinka substitucije in učinka proizvodnje pojasni, kaj se zgodi s povpraševanjem po kapitalnih storitvah. (3 točke)

Učinek substitucije: enak nič
Učinek proizvodnje: $Q \uparrow \rightarrow D_{ks} \uparrow$

- b) Grafično prikaži kaj se v tem primeru zgodi na trgu kapitalnih storitev v kratkem in dolgem obdobju. (3 točke)

A=začetno ravnotežje, B=kratkoročno ravnotežje, C=končno ravnotežje

